

«БЕКІТЕМІН»

Астана халықаралық университетінің
қабылдау комиссиясының төрағасы
С.А. Ирсалиев

«31» 05 2024 ж.

**М035 Мода, дизайн білім беру бағдарламасының тобы бойынша
үміткерлер үшін шығармашылық емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Астана қ., 2024 ж.

Магистратураға арналған шығармашылық емтихан бағдарламасы «Дизайн» өнері саласындағы білім беру бағдарламаларына оқуға түсушілерге «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында оқуға жіберудің үлгілік ережелері» бұйрығы негізінде құрастырылды. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2018 жылғы 31 қазанда № 17650 тіркелген Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығы.

Шығармашылық емтихан бағдарламасы Жоғары өнер және дизайн мектебінің мәжілісінде талқыланды, 2024 ж., 29 мамыр, №7 хаттама

Өнер және дизайн жоғары мектебінің деканы h. b. 7 С.Б. Ыбырай

Шығармашылық емтихан бағдарламасы келісілді:

Бірінші вице-президент А.Б. Мырзагалиева

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

7M021 - Өнер бағыты бойынша Астана халықаралық университетіне оқуға түсетін талапкерлер 7M02101 - Дизайн бағдарламасы бойынша оқуға түсу кезінде кәсіби қабылдау сынақтарынан өтеді (2 пән бойынша емтихан: шығармашылық емтихан және реферат қорғау) (Білім және ғылым министрінің бұйрығы Қазақстан Республикасы 2018 жылғы 31 қазандағы №600 «Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында оқуға жіберудің типтік ережелері»).

«Дизайн» білім беру бағдарламасы - бұл адамның белгілі бір табиғи деректері мен қабілеттерін талап ететін шығармашылық түрлерінің бірі.

Қабылдау емтихандарының (жұмыстарының) бағдарламасы мен тапсырмалары үміткерлер арасында ғылыми, педагогикалық және кәсіби шығармашылық қызметпен ойдағыдай айналысуға қабілетті адамдарды толық анықтайтындай етіп жасалған.

Жұмысты бағалау критерийлері табиғи мәліметтер деңгейі мен әрбір өтініш берушінің қабілеттерін объективті бағалауды қамтамасыз етеді.

Қабылдау емтихандары шығармашылық байқау түрінде өткізіледі.

Қабылдау емтихандарының нәтижелері бойынша екі бөлімнен тұратын қорытынды баға (максималды 70 балл) көрсетіледі:

- рефератты қорғау - 35 балл;
- шығармашылық емтихан (клаузура) - 35 балл.

Бұл басылымда емтихан процедурасының сипаттамасы, нәтижелерді бағалау критерийлері бар. Бағдарлама шығармашылық емтиханды (жұмыстарды) аяқтауға және тапсыруға қойылатын негізгі талаптарды қамтиды.

Шығармашылық емтиханның мақсаты - әртүрлі пәндік-кеңістіктегі орта жағдайындағы, оларға кіретін объектілерді зерттеу және жобалау саласындағы дағдыларды анықтау.

Тапсырмалар: Абитуриенттен төмендегі мәселелерді анықтау:

- қызығушылық тудыратын мәселелер бойынша өз бетінше қажетті материалды таба білу; белгілі бір дизайндағы әр түрлі өнер, сәулет және дизайн стилистикалық және жанрлық ерекшеліктерімен еркін айналысуға, берілген тапсырмаға сәйкес жұмыс жоспарын құруға, рефератты сауатты жазуға және құрастыруға;

- кәсіби көзқарастың көркемдік талғамына ие болу;

- архитектуралық ортаның, экспозициялардың, интерьерлердің, визуалды коммуникацияларды жобалау фрагменттерін жобалау саласындағы шығармашылық және көркем жұмыстарды орындауға дайындық.

Шығармашылық емтихан бір күнде 2 кезеңде өткізіледі.

1 кезең. Біріншіден, комиссия қоғамдық қорғауға алдын-ала, таңдалған тақырып бойынша дербес дайындалған реферат ұсынылады.

2 кезең. Берілген тақырып бойынша практикалық тапсырманы (клаузура) жүзеге асыру. Осы тармақтың ұзақтығы үзіліссіз, 3 академиялық

сағатты құрайды. Жұмыс қабылдау комиссиясы дайындаған және мөр қойылған А2 форматты қағазда (420x594 мм) орындалады.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАП

Ізденіс жұмыстарын орындаудың негізгі мақсаты - автордың дизайнерлік шеберлігі мен дайындығын көрсету.

Тапсырмалар:

1. Тақырыпқа тәуелсіз түсініктеме беріңіз және оны эскиздермен, сызбалармен және т.б. бейнелеп, көркемдік тұжырымдама ұсыныңыз.

2. Берілген функциямен тақырыпты кеңістікті ұйымдастыруды және кеңістікті жоспарлауды клаузура деңгейінде ұсыныңыз.

3. Нысанды дамыта отырып, контекстке сүйене отырып, кеңістікті ұйымдастыру құралдарының ерекшеліктерін ескеріңіз.

Бағалау критерийлері:

- идеяның болуы (негізгі ой).
- кескіндердің ақпараттық жеткіліктілігі.
- жұмысты аяқтау (барлық қажетті суреттердің болуы, олардың толықтығы).
- Композициялық мәдениет (суреттерді паракқа дұрыс орналастыру, мазмұн берудің композициялық құралдарын иемдену).
- Графикалық мәдениет (графикалық құралдарды тандаудың бейнеленген мазмұнға сәйкестігі, графикалық құралдарды иелену, кескін дәлдігі, материалдың дұрыс түсті көрінісі, дәлдігі).

№	Критерий	Балл
1	Жобаны жобалау шешімінің түпнұсқалығы	5
2	Тұтастай алғанда композицияның үйлесімділігі мен тұтастығы	5
3	Суреттер сызбасы (бас жоспар, жоспар, даму, перспективалар, кескіндемелер). Берілген өлшемдерге сәйкестік - масштаб	5
4	Парақ өрісін ұтымды пайдалану, бүкіл шығарма композициясының тепе-теңдігі	5
5	Сызықтардың қосылыстарының орындалу дәлдігі (аяқтаусыз және тығыздығы)	5
6	Сызықтардың әр бағыттан қарағандағы дәлдігі	5
7	Жұмыстың композициясы	5
	Барлығы:	35

«Шығармашылық емтихан» берілген тақырып бойынша клаузура орындау түрінде жүзеге асырылады (практикалық тапсырма).

Шығармашылық емтиханға арналған №1 практикалық тапсырма (клаузура):

Тақырыбы: Ғимараттың жобалық ортасын жасау:

- тұрғын үйдің немесе пәтердің ішкі көрінісі.
- қоғамдық ғимараттың ішкі көрінісі.

Клаузура мақсаты: Кеңістіктің, ғимараттың ішкі бөлігінің (бір бөлігі немесе барлығы) шешімінің жалпы идеясы мен бейнесін іздеу.

Клаузура құрамы:

1. Жобаланған ішкі кеңістіктің функционалдық және (қажет болған жағдайда) технологиялық сызбасы (негізгі құрылымдық байланыстар).
2. Интерьердің кеңістіктік шешімін іздеу және талдау нұсқалары.
3. Жабдықтар мен жиһаздарды орналастыра отырып, жобаланатын кеңістікті жоспарлау шешімі (жоспары).

4. Ішкі кеңістіктің идеясын, бейнесін және стилін көрсететін диапазонды қарау:

- пәндік мазмұнмен негізгі перспектива;
- әртүрлі нүктелерден жобаланған кеңістіктің идеясын толықтыра отырып, бірнеше көрініс бейнелері (тақырыптық мазмұны бар 2-3 перспектива);
- декордың, жиһаздың, стилін жасайтын элементтері мен фрагменттері.
- негізгі бөлменің қабырғалары бойынша ойды нақты көрсету (2-3).

Жасалу техникасы: сызықтық және түрлі-түсті графика; акварель, гуашь, аппликация (автордың ойынша).

Негізгі талаптар: клаузура құрамына сәйкес графикалық бөліктің толық ауқымы; белгіленген уақытта жұмыстың сапалы орындалуы.

Жүргізу уақыты: 3 сағат, аудиторияда.

Шығармашылық емтиханға арналған №2 практикалық тапсырма (клаузура):

Тақырыбы: Рекреациялық-ландшафттық орта объектілерін ұйымдастыру:

- тұрғын үйдің учаскесі;
- қоғамдық ғимараттың немесе демалыс аймағының айналасы.

Клаузура мақсаты: Пәндік-кеңістіктік ортаның жалпы идеясы мен бейнесін іздеу.

Клаузура құрамы:

1. Елді мекен аумағындағы жобаланатын учаскенің жағдайлық орналасуы.
2. Жобаланатын аймақтың функционалдық сызбасы (негізгі аймақтар мен байланыстар).
3. Берілген ауданда пәндік-кеңістіктік ортасын қалыптастыру, ізденістерді талдау.

4. Ғимаратты, жабдықты және қажетті заттарды орналастыра отырып, тұрғын / қоғамдық орынның болжамды бөлігін жоспарлау шешімінің (жоспарының) схемасы.

5. Сайттың тақырыптық-кеңістіктік ортасының идеясын, бейнесін және стилдік шешімін ашатын түрлер қатары:

- аудандық перспективалар (1 - негізгі, 2-3 қосымша нақты заттармен орналастыру);

- ғимарат беткі фонындағы учаскенің аумағын нақтылап көрсету(1-2);

- стиль қалыптастыратын элементтер, бекітілген бөлшектер, қоршаған ортаның фрагменттері және заттардың орналасуына ерекше көңіл аудару.

Жасалу техникасы: сызықтық және түрлі-түсті графика; акварель, гуашь, аппликация (автордың ойынша).

Негізгі талаптар: клаузураның құрамына сәйкес графикалық бөліктің толық ауқымы; белгіленген уақытта жұмыстың сапалы орындалуы.

Жүргізу уақыты: 3 сағат, аудиторияда.

Шығармашылық емтиханға арналған № 3 практикалық тапсырма (клаузура):

Тақырыбы: Фирмалық стилдің жасалуы (графикалық дизайн):

Клаузура мақсаты: Ерікті тақырып бойынша графикалық компоненттер мен фирмалық стилдің негізгі тасымалдаушыларын құру.

Компанияның имиджін (толық атауы, қызмет түрі және бағыты, атауын, ұран және т.б.) автордың өзі таңдауы керек.

Клаузура құрамы:

1. Компанияның фирмалық стилін ізденудегі нұсқалар (бейнесі).

2. Компанияның фирмалық стилінің негізгі элементтерін дамыту:

Логотип; фирмалық қолтаңба; Ұран сөздер; Фирмалық қаріп; Бренд түсі және т.б.

3. Қағаздан конверт жасап, оған белгі мен логотипті салыңыз. А4.

4. Компания қызметкерлеріне арналған визит картасының негізгі нұсқасын әзірлеу. Кез-келген өлшемде сурет салыңыз.

5. Фирмалық стилдің қосымша элементтерін (фирмалық сипат, жарнамалық мәтіндер мен мақалалар жазу) автор өз қалауы бойынша жасайды, сонымен қатар жарнамалық басып шығаруды (парақшалар, ашықхаттар, буклеттер, каталогтар, күнтізбелер) және т.б.

Жасалау техникасы: сызықтық және түрлі-түсті графика; акварель, гуашь, аппликация (автордың ойынша).

Негізгі талаптар: клаузура құрамына сәйкес графикалық бөліктің толық ауқымы; белгіленген уақытта жұмыстың сапалы орындалуы.

Жүргізу уақыты: 3 сағат, аудиторияда.

Шығармашылық емтиханға арналған № 4 практикалық тапсырма (клаузура):

Тақырыбы: Көлемдік-кеңістіктік объектіні құру. (пәндік дизайны):

Клаузура мақсаты: қоршаған ортаның дизайны нысандарын жобалау және қалыптастыру саласындағы дағдыларды көрсету.

Жобалау нысанын (затын / өнімін) автор өз бетінше / ерікті түрде таңдайды.

Таңдалған әрлеу материалдарының дизайны мен формасының ерекшелігі, эргономикалық шешімі, экологиялық қауіпсіздігі, практикалық және сенімділігі бағаланады.

Клаузура құрамы:

1. Көлемді-кеңістіктік объектінің қалыптасуын талдау және іздеу нұсқалары.

2. Басқа жабдықтар мен заттарды орналастыра отырып, (егер қажет болса) орналастырылатын объектінің орналасуын көрсететін кеңістікті жоспарлау шешімінің схемасы.

3. Көлемді-кеңістіктік объектінің идеясын, бейнесін және стильдік шешімін ашатын диапазонды көру:

- дамыған объектінің ортогональды проекциялары (1-2);
- нысанның бөлімдері (1-2);
- перспектива немесе аксонометрия;
- объектінің құрылымдық бірліктері (1-2);
- объектінің түс параметрлері (1-4);
- стиль қалыптастыратын элементтер, үлкейтілген бөлшектер объектінің орналасу ортасының фрагменттеріне ерекше назар аудару.

Жасалу техникасы: сызықтық және түрлі-түсті графика; акварель, гуашь, аппликация (автордың ойынша).

Негізгі талаптар: клаузураның құрамына сәйкес графикалық бөліктің толық ауқымы; белгіленген уақытта жұмыстың сапалы орындалуы.

Жүргізу уақыты: 3 сағат, сыныпта.

РЕФЕРАТТЫҢ МАЗМҰНЫ, ТІРКЕЛУІ ЖӘНЕ ҚОРҒАЛУЫНА ТАЛАПТАР

Реферат дайындаудың негізгі мақсаты - ғылыми мәтіндермен, ақпараттық-аналитикалық әдебиеттермен, монографиялық зерттеу мен дамытумен өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын дизайнның өзекті мәселелерінің бірін қарастыру мысалы арқылы көрсету.

Тапсырмалар:

1. Автордың зерттеу тақырыбы бойынша материалды білу деңгейін анықтаңыз.

2. Жинау, зерттеу, талдау және қорыту, сондай-ақ таңдалған тақырыпты ашуға қажетті материалды негіздеу және ұсыну бойынша өзіндік ғылыми жұмыс дағдыларының даму дәрежесін ашу.

Рефераттың мазмұны мен көлеміне қойылатын талаптар

Реферат дегеніміз - бұл белгілі бір тақырып бойынша ақпарат көздерінің (мақалалар, монографиялар және т.б.) мазмұнын, осы материалдарды салыстырмалы талдау элементтерімен және одан кейінгі қорытындылармен композициялық түрде ұйымдастырылған, жалпыланған түрде көрсету. Рефератқа қойылатын негізгі талап - оның аналитикалық сипаты.

Реферат жазу барысында мыналарды көрсету қажет:

- белгілі бір тақырып бойынша әдебиеттерді өз бетінше іздеу мүмкіндігі (оның ішінде шет тілдерінде);
- рефератталған әдеби көздерде келтірілген негізгі ережелер мен тезистерді қысқаша, бірақ мазмұнды ұсына білу;
- қолда бар ғылыми ақпаратты талдау, жүйелеу, жіктеу және жалпылау, белгілі бір мәселелер бойынша әртүрлі көзқарастарға, көзқарастарға салыстырмалы талдау жүргізу мүмкіндігі.

Магистратураға түсуге үміткерлерге 1-қосымшадағы тізімнен реферат тақырыбын таңдау құқығы беріледі. Таңдалған тақырып қабылдау комиссиясының хатшысына баяндалады.

Реферат көлемі 12-15 бетті құрайды (титулдық парақты, мазмұнын және библиографиясын қосқанда). Times New Roman шрифті, өлшемі 14, арақашықтық 1,25.

Реферат құрылымына мазмұн, кіріспе, негізгі бөлім (бөлімдер, абзацтар), қорытынды, пайдаланылған дерек көздерінің тізімі кіреді.

Кіріспеде автор таңдалған тақырыбының мәселесін көрсетеді, жұмыстың мақсаттары мен міндеттерін тұжырымдайды, қандай дерек көздері негізінде жүзеге асырылғанын жазады.

Негізгі бөлімде жоспарға сәйкес реферат мазмұны баяндалады, қорытындыда жалпылау мен қорытынды жасалады.

Пайдаланылған дереккөздердің тізімі алфавиттік тәртіпте орналасады.

Рефераттың мазмұны. Рефератта абитуриент:

- бір мәселе бойынша әр түрлі көзқарастарға салыстырмалы талдау жүргізуі;
- нақты мәселе бойынша көзқарастардың даму логикасын аналитикалық түрде қадағалу қажет;
- тұжырымдаманы, теорияны, тәсілді сыни тұрғыдан талдау;
- әдебиеттер мен дерек көздерін талдау негізінде жаңа мәселені бөліп көрсету және негіздеу.

Мәтіннің тәуелсіздігі. Реферат басқа әдеби көздерде айтылған басқа адамдардың көзқарастарын, тезистерін, идеяларын, ойларын, тұжырымдамаларын ұсынуды болжағанымен, реферат бастапқы дереккөздердің конспектісіне немесе олардан алынған дәйексөздер жиынтығына айналмауы керек. Реферат толық, тәуелсіз мәтін болуы керек. Бұл жағдайда рефератта бағалау элементтері де болуы мүмкін. Авторға қарастырылған мәселе бойынша өз көзқарасын білдіруге тыйым салынбайды. Алайда, бұл жағдайда ол негізсіз болмауы және рефератта айтылған кез-келген тезис дәлелді болуы керек.

Баяндау стилі. Реферат мәтіні қазақ тілінің және кәсіби тілдің нормаларына сәйкес келуі керек. Оны жазу кезінде оқырманның назарын мазмұнға (фактілер, пайымдаулар, қорытындылар, дәлелдер) аударуға мүмкіндік беретін тұрақты құрылымдар мен сөз тіркестері кеңінен қолданылатын ғылыми стильде ойды білдіру қабілетін көрсету қажет. Материалды ұсыну кезінде сөздердің дәлдігі мен қолданылған терминдер мен ұғымдардың дұрыстығын қадағалау қажет.

Рефератты бағалау критерийлері

Рефератты бағалау кезінде комиссия келесі критерийлерді басшылыққа алады:

- мәтін мазмұнының таңдалған тақырыпқа сәйкестігі;
- нақты және қисынды құрылымның болуы;
- реферат жазу кезінде жасалған талдау жұмысының сапасы;
- таңдалған тақырыпқа сай әдеби көздерді пайдалану;
- мәтіннің тәуелсіздігі, қайталанбау қажет;
- рефератта жасаған тұжырымдардың негізділігі, олардың қойылған мақсатқа сәйкестігі;
- орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық және фактілік қателіктердің болмауы;
- жұмыстың талаптарға сәйкес жасалуы.

Рефераттың жазылуын бағалаудың жоғарыда аталған критерийлерін ескере отырып, комиссия бұл жұмыс түрін 35 балдық жүйемен былайша бағалайды:

Өтініш берушінің рефератын ауызша қорғауды бағалау критерийлері

Бағалау критерийлері	5 баллдық бағалау жүйесі бойынша ұпайлар	Жауап мазмұнын ың %-ы
Материалдың мазмұнын дәлелді, толық ашу. Негізгі ұғымдардың мазмұнын нақты және дұрыс ашу; тақырыптың терминологиясы. Теориялық материалдың, практикалық нәтижелердің өзара байланысын түсіну. Бакалавриат бағдарламасын меңгеру кезінде алған білімдерін қолдана отырып, дәлелдеу. Нақты мысалдар келтіре отырып, нақты практикалық дағдыларды, фактілер мен құбылыстарды талдай білуді көрсету. Берілген сұрақ бойынша қорытынды жасай білу. Тақырыпқа қатысты қосымша сұрақтарға жауапты нақты және дұрыс тұжырымдау.	Өте жақсы (5)	35-29
Реферат тақырыбы бойынша жүйеленген білім. Арнайы терминологияны қолдану, қосымша сұрақтарға жауапты қисынды түрде дұрыс беру. Негізделген қорытынды жасай білу. Күрделі	Жақсы (4)	28-23

мәселелерді өз бетінше шеше білу. Негізгі және қосымша әдебиеттерді білу. Ұғымдар мен терминдердің тұжырымдалуындағы ұсақ қателіктерге жол беріледі.		
Реферат шеңберінде жеткілікті көлемдегі білім. Тек негізгі әдебиеттер көздерін қолдана білу. Оқытушының басшылығымен стандартты жағдайларды, тапсырмаларды ғана шеше білу. Қорғау кезінде материалды ұсынуда ешқандай логика жоқ. Тақырыптан ауытқулар болуы мүмкін. Талдауы төмен, стандартты. Автор оқиғалар арасындағы байланысты түсіндіре алмайды. Кейбір жауаптар сұрақтың мәніне сәйкес келмейді. Негізгі проблемаларды ашқанда, олардың маңыздылығы туралы терең тұжырым жоқ. Кейбір жауаптар нақты емес. Тақырып бойынша кейбір қателіктер бар.	Қанағаттана рлық (3)	22-17
Реферат тақырыбының негізгі мазмұны ашылмаған. Оқытушының қосымша сұрақтарына жауап бере алмады. Құбылыстарды, оқиғалар мен фактілерді талдау мүмкіндігі жоқ. Тақырып шеңберінде білім мен құзыреттілік жоқ немесе жауап беруден бас тарту бар. Жауапта кешірілмейтін қателіктер жіберілді. Жауаптарда қойылған сұрақтан үлкен ауытқулар бар. Жауап беруден бас тарту.	Қанағаттана рлықсыз (2)	1-16

Реферат тақырыптары

1. Кубизм. Бағыттың сипаттамалары, өкілдері.
2. Неопластика. Бағыттың сипаттамалары, өкілдері.
3. Импрессионизм. Бағыттың сипаттамалары, өкілдері.
4. Супрематизм. Бағыттың сипаттамалары, өкілдері.
5. Функционализм. Бағыттың сипаттамалары, өкілдері.
6. «Хай-тек» стилі. Авторлар мен ғимараттар.
7. Гаудидің шығармашылығы. Қызметтің бағыты, объектілері.
8. Дизайнның негізгі мектептері және олардың дизайнның дамуына қосқан үлесі.
9. Өнеркәсіптік революция. Алғашқы көрмелер мен өнертабыстар.
10. Функционализм және инженерлік дизайн. Негізгі жұмыс.
11. Конструктивизм - мақсат эстетикасы. Негізгі өкілдері және объектілері.
12. Ле Корбюзье жұмысындағы дизайн.
13. Интерьердегі «Хай-тек» стилі.
14. Сәулет және дизайндағы негізгі стильдер.
15. Өнердегі Авангардизм.
16. Сәулет өнеріндегі «модерн» стилі. Негізгі өкілдері және салынған нысандар.
17. Кескіндемедегі сюрреализм. Негізгі принциптер, бағыттары және өкілдері.
18. Кескіндемедегі дадаизм. Негізгі принциптер, бағыттары және өкілдері.
19. Кескіндемедегі футуризм. Сәулет өнеріндегі футуризмнің көрінісі.
20. Франк Ллойд Райт өнеріндегі дизайн.
21. Халықаралық өндірістік көрмелер. Негізгі жұмыстар мен авторлар.
22. Жиһаз дизайнының сипаттамалары.